

MED samarbejdet

Det økonomiske paradoks

Vi har aldrig været rigere og alligevel skærer vi over en bred kam i kommuner og regioner

Dagens oplæg

- Budgetsituationen for 2024 for kommuner og lidt om regionerne med udgangspunkt i den samlede økonomi
- Hvad har vi set under budgetkonsultationerne
- Hvad ved vi i øvrigt om budgetterne og økonomien i kommuner og lidt om regionerne i 2024

Det
økonomiske
paradoks –
og politisk
spin

- Vi er kæmperige
 - Og det fortsætter til længere end år 2100
 - Vi har råd til at demografi- OG velstandskorrigere
- Penge løser ikke alt – det er jo medarbejdere vi mangler, jf. regeringen
 - Selvom vi ser fyringer ude i landet?
- Vi må ikke puste til inflationen
 - Europas hurtigst faldende, by the way
- Men nu får kommuner og regioner en ekstra milliard
 - Er der så besparelser der ikke effektueres alligevel?
- Og vi sænker skatten ekstraordinært meget
- Og forsvaret og klimaet er jo også dyrt?
- Usammenhængende...? Ja.

Lidt mere spin

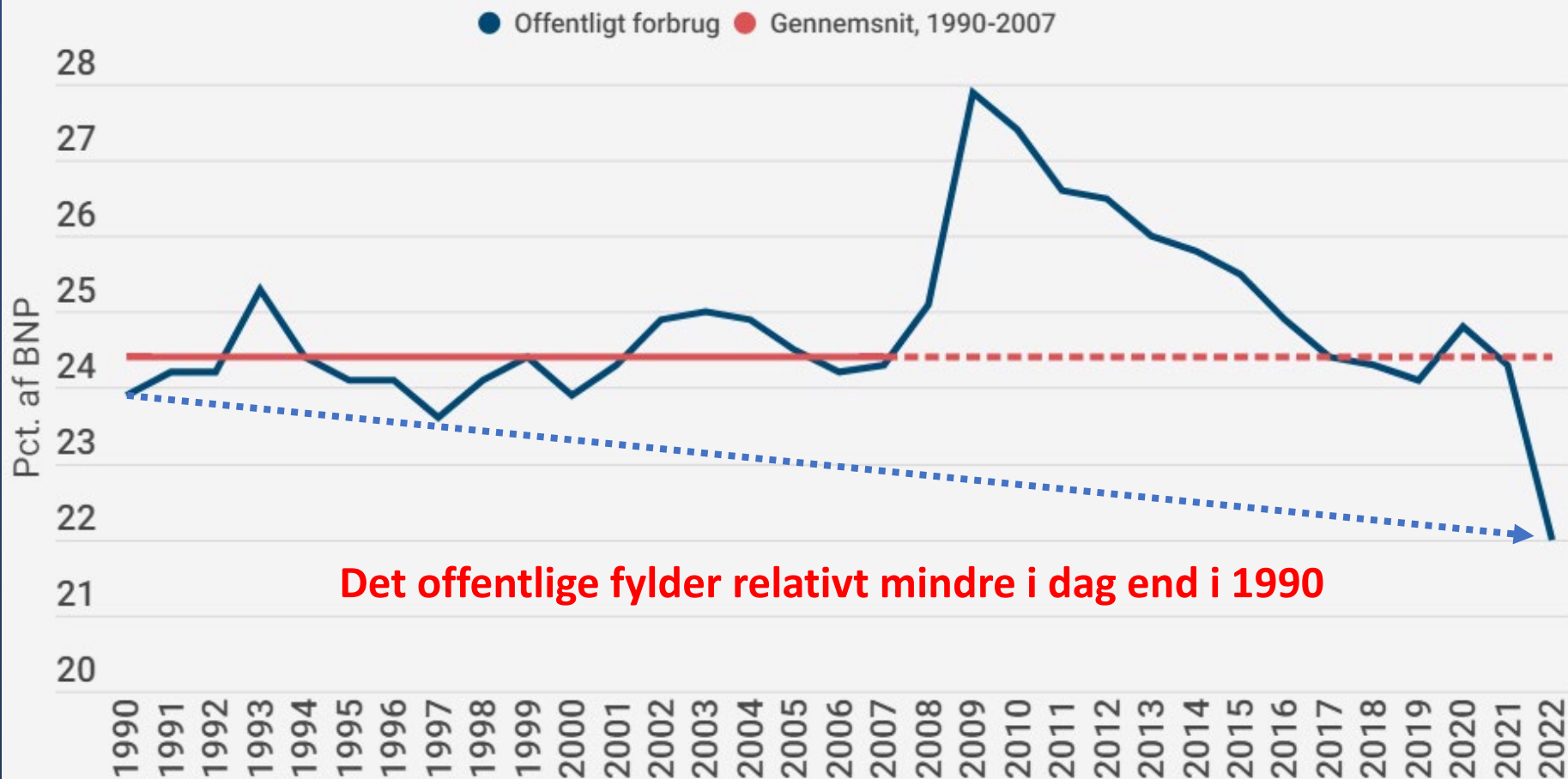
- **Vi har altså slet ikke råd til at lade velfærden følge folks forventninger, det er jo skruen uden ende! Og det offentlige er slet ikke produktivt nok til at følge med den private sektor!**
 - Jo vi har. Det er lige præcis det Finansministeriet (og EU, de økonomiske vismænd, OECD osv.) siger at vi har. Selvom vi bruger mere på forsvar og klima. Og endda frem til år 2100, med pæne overskud på kontoen (nej, det er ikke en slåfejl)
 - Når man sammenligner en daginstitution og en pølsefabrik, er det klart at det offentlige har en mindre produktivitetstigning. Men sammenligner vi med en privat daginstitution, er der ingen forskel. Så lad os lige tage os sammen, ikke?
 - Velstandskorrektion: Vi beder om en fastfrysning af det offentlige forbrug set ift. det private, altså at den offentlige sektor får den samme andel af samfundskagen.
- **Vi har altså slet ikke råd til al den velfærd, når danskerne arbejder mindre og mindre**
 - Der er ikke entydigt belæg for at vi rent faktisk arbejder mindre! Det er en Mette Frederiksen'sk myte, der retfærdiggør reformiveren.

Der er
kommet
40.000 flere
offentligt
ansatte siden
2019!

Ja, det er rigtigt. Men den private sektor er vokset meget mere!

- I perioden 2019 til 2023 vokser antallet af offentligt ansatte ganske rigtigt med omkring 40.000, svarende til en vækst på 5 procent. Men i samme periode vokser antallet af privatansatte med 160.000, svarende til 8 procent.
 - Så hele argumentationen om at offentlig vækst dræber privat vækst er altså meningsløs. Der har aldrig været flere ansatte i den private sektor.

Offentligt forbrug, pct. af BNP, 1990-2022

Det offentlige fylder relativt mindre i dag end i 1990

Download data

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Men hvordan
har
udviklingen
egentlig
været de
seneste år?

- Mette Frederiksen har jo givet kommuner og regioner ekstra penge, for at kompensere for den demografiske udvikling (ca. 1,25 mia.kr. om året).
 - Ja, hvis man spin'er det rigtigt.
 - Men der er jo ikke kommet penge til de stigende udgifter på det specialiserede socialområde
 - Og inflationen åd næsten 2 mia.kr., bare i kommunerne.
 - Og man korrigerer for sund aldring

Udvikling i kommunernes reelle økonomiske ramme

Akkumuleret vækst i mio. kr.	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Løft af serviceramme	1.200	2.900	4.400	5.800	7.100	9.150
Demografi	750	1.750	2.750	4.000	5.250	6.750
Stigende udgift til specialiseret socialområde	922	1.190	2.917	4.700	5.875	7.050
Afvigelse i pl- regulering	-504	-1.027	-760	1.168	1.168	1.168
I alt (vækst i indtægter minus vækst i udgifter)	32	987	-507	-4.068	-5.193	-5.818

Derfor oplever I at stigende arbejdspress

- Økonomien har slet ikke fulgt med det stigende udgiftsbehov!
- Vi er blevet mange flere mennesker; mange flere plejekrævende borgere
- Samfundet er blevet meget rigere

FIGUR 1

Velfærden er underfinansieret med 22,5 mia. kr. siden 2015

Figuren viser, hvordan det offentlige forbrug har udviklet sig sammenlignet med det fulde demografiske træk i perioden 2015-2023 i mia. kr. (2023-priser).

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE pba. svar på Finansudvalgets spm. nr. 165 (Alm. del) af 18. april 2023

Men ser
fremtiden så
ikke lys ud?

- Jo, hvis Christiansborg prioriterer råderummet frem til år 2100 på velfærden
- Dvs. velfærd frem for skattelettelse
- Men hvordan får vi dem til det?
 - Ved at tale med vores kolleger om det
 - Ved at tale med vores onkler om det
 - Ved at stemme med fødderne

Hvad har vi
så
konstateret
ift.
budget24?

- Vi kan konstatere ekstremt pressede kommuner og regioner
- Vi kan se massive serviceforringelser
- Vi har oplevet kommuner der har holdt budgetkortene tæt til kroppen
- Vi ser en stor stigning i selvbudgettering – som kan medføre en større omfordeling
- Vi kan se store udfordringer i den nye ejendomsvurdering, der påvirker de kommunale indkomster (grundskyld)

Økonomiaftalen 2024

- **Finansministeriet anerkender efterslæbet på 1,9 mia.kr fra inflationen i efteråret 2022**
 - Men kun midtvejsregulering for 2023 (+5 mia.kr.)
- **Demografisk træk på 1,25 mia. kr. i 2024 (altså udgifter pga. flere ældre og børn)**
- **Kompensation for Ukraine-flygtninge og COVID i 2022 og 2023, samt lidt flere anlægspenge til botilbud.**
- **Reduktion af administrationen på 0.7 mia. kr. (til lønløft)**
- **Reduktion af jobcentrene på 0.3 mia. kr. (til "Arne-pension")**
 - **MEN:** Sparekrav trækkes fra samlet løft på 2,4 mia. kr. Netto får kommunerne m.a.o. 1,4 mia.kr. ekstra til servicedrift, hvilket dækker demografien og lidt til (i finansministeriel logik).
 - Dvs. man kan tage relativt let på det samlede sparekrav i kommunerne, da man så at sige ikke skal betale yderligere til finansministeriet. Der kan dog være en stor effekt alligevel. Vær også opmærksom på jobcentrene og de samlede sparekrav her.
- Styring på socialområdet i forlængelse af "Ekspertudvalget", herunder etablering af flere kommunale tilbud, takstlofter m.v.

OBS: Opgaveflytninger på både sundheds- og socialområdet er på vej, fx dobbeltdiagnosticerede

Pengene kan dog også findes på andre måder end lønkroner, udtaler Løhde.

Indenrigs- og sundhedsministeren sætter nu tal på, hvor mange administrative medarbejdere kommuner og regioner skal nedlægge i 2024, hvis de skal indfri et sparekrav på en milliard kroner gennem stillingsreduktioner. - Foto: Ida Marie Odgaard/Ritzau Scanpix

Minister: Sparekrav svarer til 1.100 færre ansatte i kommunerne og 400 i regionerne

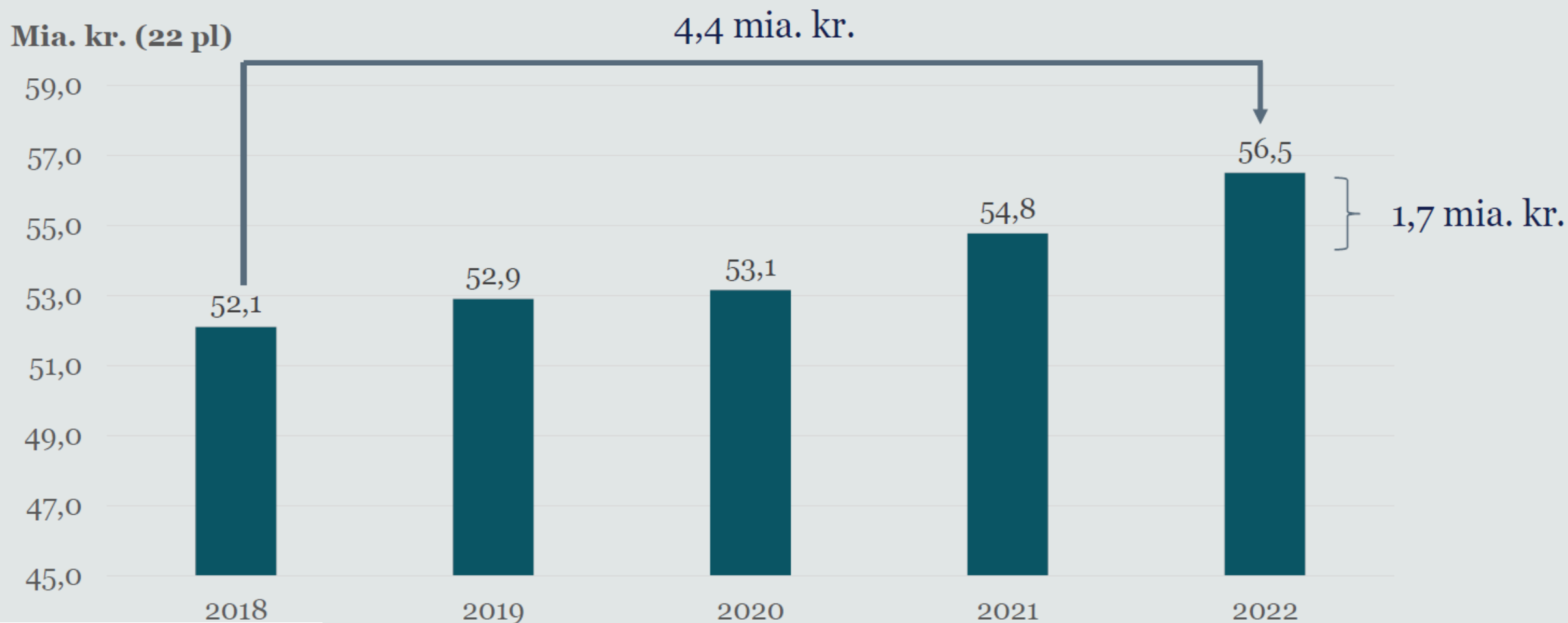
Indenrigsministeren sætter tal på, hvor mange administrative stillinger kommuner og regioner skal nedlægge i 2024, for at levere den pålagte administrationsbesparelse på en milliard kroner i økonomiaftalen.

700 mio.kr. på administration fordelt efter bloktilskudsnoeglen

Modsvares
nogenlunde
af de nye 650
mio.kr. fra
FFL24

Kommune	Mio.kr.	Kommune	Mio.kr.	Kommune	Mio.kr.
København	77,3	Odsherred	3,9	Kolding	11,1
Frederiksberg	12,3	Holbæk	8,7	Vejle	14,3
Ballerup	5,9	Faxe	4,4	Horsens	11,4
Brøndby	4,2	Kalundborg	5,7	Herning	10,6
Dragør	1,7	Ringsted	4,2	Holstebro	7,0
Gentofte	8,8	Slagelse	9,5	Lemvig	2,3
Gladsaxe	8,2	Stevns	2,8	Struer	2,5
Glostrup	2,8	Sorø	3,6	Syddjurs	5,2
Herlev	3,4	Lejre	3,4	Norddjurs	4,4
Albertslund	3,3	Lolland	4,7	Favrskov	5,8
Hvidovre	6,3	Næstved	10,0	Odder	2,8
Høje-Taastrup	6,3	Guldborgsund	7,1	Randers	11,8
Lyngby-Taarbæk	6,9	Vordingborg	5,4	Silkeborg	11,7
Rødovre	5,0	Middelfart	4,7	Samsø	0,4
Ishøj	2,8	Assens	4,9	Skanderborg	7,7
Tårnby	5,1	Faaborg-Midtfyn	6,2	Aarhus	42,5
Vallensbæk	2,0	Kerteminde	2,9	Ikast-Brande	5,0
Furesø	4,9	Nyborg	3,8	Ringkøbing-Skjern	6,7
Allerød	3,1	Odense	24,5	Hedensted	5,6
Fredensborg	4,9	Svendborg	7,1	Skive	5,3
Helsingør	7,5	Nordfyn	3,5	Viborg	11,5
Hillerød	6,4	Langeland	1,5	Morsø	2,4
Hørsholm	2,9	Ærø	0,7	Thisted	5,1
Rudersdal	6,8	Haderslev	6,6	Brønderslev	4,3
Egedal	5,3	Billund	3,2	Frederikshavn	7,0
Frederikssund	5,5	Sønderborg	8,7	Vesthimmerland	4,3
Halsnæs	3,7	Tønder	4,4	Læsø	0,2
Gribskov	4,9	Esbjerg	13,7	Rebild	3,7
Bornholms	4,7	Fanø	0,4	Mariagerfjord	4,9
Greve	6,1	Varde	5,9	Jammerbugt	4,5
Køge	7,4	Vejen	5,1	Aalborg	26,4
Roskilde	10,7	Aabenraa	7,0	Hjørring	7,6
Solrød	2,9	Fredericia	6,1	I alt	700,0

Fortsat stigende udgifter på det sociale område

Det specialiserede socialområde

KL

- Styringsmodellen begrænser den politiske prioritering og medvirker til at presse udgifterne op
- Kommunernes muligheder for at fastsætte et serviceniveau er begrænset
- Tilsyn og Ankestyrelse begrænser mulighederne for effektiv drift
- Incitamentsproblematikker i kapacitetsudviklingen
- Mangel på viden og data

Ekspertudvalgets overordnede syn på området

39

Aktuel kommunaløkonomi 2024

Sagt med andre ord:
Det er skide irriterende at borgerne har lovkrav på alt muligt, og de så ovenikøbet kræver at loven overholdes. Loven må altså laves om, så man kan styre udgifterne (læs: sænke serviceniveauet).

Spareramme, mulighedskataloger og prioriteringsrum

Der er forskel på baggrunden for spareforslag

- i. **Kommunen mangler penge og må spare for at få enderne til at mødes**
 - i. Her skal man udfordre præmissen for dette; er fremskrivningen lavet ædrueligt? Har man korrigeret både for indtægts- og udgiftssiden? Plejer man at komme i problemer, eller er der systematisk underforbrug etc.?
 - ii. Udfordr de konkrete spareforslag og kræv konsekvensbeskrivelser
- ii. **Kommunen ønsker at opprioritere et område og må derfor finde midler hertil**
 - i. Er der et sagligt grundlag bag opprioriteringen eller bør den droppes? Hvordan plejer det at gå, når man opprioriterer enkeltområder – nedprioriteres de igen 3 år efter?
 - ii. Udfordr de konkrete forslag og kræv konsekvensbeskrivelser
- iii. **Politikerne ønsker X-mio.kr. til tiltag de kan sælge budgetaftalen på (forhandlingspulje)**
 - i. Er det hensigtsmæssigt at styre økonomien efter det princip eller bør man styre efter saglighed?
 - ii. Udfordr de konkrete forslag og kræv konsekvensbeskrivelser

Kommunernes økonomi

Økonomiaftaler - Serviceramme – og budgetloven☺

- Regeringen og KL aftaler hvert år et loft over kommunernes samlede nettoserviceudgifter. Hvis kommunerne samlet set overstiger serviceudgifter i enten regnskab eller budget, har regeringen mulighed for at indføre sanktioner og sænke kommunernes bloktilskud.
- Serviceudgifterne dækker driften og udviklingen af bl.a. daginstitutioner, folkeskoler, kommunernes del af sundhedsområdet, udgifter til udsatte børn, voksenhandicappede, ældre m.v. Derudover indgår kommunens udgifter til miljøindsatsen, veje og kollektiv trafik. Endelig er udgifter til administration også en del af serviceudgifterne.

Sørg for at pengene rent faktisk bruges!!!